

Nro. 23.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsbon, Pénteken Mártyiusnak 19-ik napján
1802-ik esztendőben.*

Helvétziai Respublika.

Régen foly a' híre, hogy ide ismét több Frantzia katonaság fogna bé szállani. Leizen e' belölle valami, vagy sem, nem tudhatni; mivel-hogy a' Helvétziai Landamman (Fő Kormányozó) *Reding*, a' Bernában tartózkodó Generálisok eleibe terjesztette, hogy neki aztigerte vó na Párisban az Első Konzúl, hogy nem tsak több Frantzia katonaság nem fogna Helvetziába bé szállani, hanem a' még ott lévők is mind ki fognának takarodni.

A' *Wallisi* vidékekről, 28 Követek érkeztek Bernába, a' kiknek tsak együgyü rohájok is elég eleven emlékezetet gerjeszt a' régi Helvetusokról

az ember elméjében. Az ő útjok tzelja ezen alkalmatlan időben és az iszonyu bértzeken, nem egyéb, hanem, még egy utolsó próbát akartanak tenni, az iránt, hogy a' Frantzia országához való tsatoltatástól meg menekedhessenek, 's Helvétusok maradhassanak. —

A' Bernában iévő Frantzia Követ *Verninac* kívánlágára, meg tiltotta a' Helvétziai Kormányozólék, hogy ezen tartománynak (Wallisnak) Frantzia országához lejendő kaptfóltatódásáról semmit ne írjanak a' Helvétziai újságírók.

Fébr. 28-dikán pompás vendégséget adott Fő Kormányozó *Reding*, a' mellyen a' többek között nevezetes vendégek voltak, *Lecourbe* és *Montrichard* Generálisok.

Az ideig való (*provisoriai*) Senátus, 12 napokig való tanátskozása után, meg határozta az új Konstitutióznak bé - vételét. A' 27 Senátorok között hárman sem egy sem más féle nyilatkozatált nem tettek — tizenégygyen ellene mondotak a' Konstitutióznak — tizenhármán helybe hagyták. — Most már egy Diéta eleibe fogja a' Senatus terjeszteni ezen Konstitutiót, a' melly azt vagy állandóul bé fogja venni, vagy visszaveti.

Mi jót várhassanak azonközben a' szegény egyetérteni nem tudó Helvétusok ettől a' Konstitutiótól is, jó részint hozzá lehet vetni: mint-hogy már is 10 Senátorok protestáltak forma szerént való módon ellene a' Frantzia Követnél, még pedig a' nevezetesebbek, u. m: *Rengger*, *Kuhn*, *Dolder*, *Rüttimann*; 's több ilyenek. — A' Konstitutió el fogadására vagy visszavetésére öszszé gyűlendő Dietát, úgy intézte el a' Senátus, hogy csak kevés tagokból álljon. A' népgyűlések Mártzius 13 dikán kezdenek minden közönfégekben tartódni. Minden 100 hazafiak neveznek ki magok között egy-egy Választót. Ezek, 23-ik-

ban Distriktusaiknak fő városaikba gyülekeznek, és ki nevezik magok között azokat, a' kik között az után a' minden Kántonokban különkülön tartandó Diétai Követek ki választathatnak. — Minden Kántonban 12 tagokból fog állani egy-egy ilyen Diéta, Kommissió nevezet alatt. Ezen 12 tagok között hatot, minden Kánton maga, 5-töt pedig a' most fennálló Senátus, az említett választathatók között nevez ki; a' 12 diket minden Kántonban, annak Préfektusa teszi. Minekutánna ezek a' Kommissiók a' közönséges Konstitutiót el fogadták, az után mindenik öt-öt tagot nevez ki, a' kik minden Kántonnak magános Konstitutiót tsinálnak. Mikor mind ezek így meg estek, tsak ekkor fog előbb a' közönséges Konstitutióban meg határozottatott 52 tagokból álló Diéta özsze gyülekezni, és az állandó Senátusnak 's egyéb Fő Itélőszékeknek tagokat nevezni.

A' Helvetziai új Konstitúció VII. Titulusokból áll, mellyekben summáson ezek vannak bé foglaltatva:

1) Tit. *A' Republikának fel osztatásáról*: — A' Helvétziai Respublika tsak egy Státust teszi. Minden polgárnak szabadságában áll ott választani lakhelyet, a' hol tetszik; mindenütt minden polgári és politikai jussal szabadon élhet: tsakhogy annak a' Kántonnak magános rendtartásaihoz köteles alkalmaztatni magát, a' hol lakhelyét határozta. *Berna*, a' Respublika fő városa. Az egész Respublika' földje, 21 Kántonokra osztatik fel. (Ezen Kántonok, elő adattatva vannak neveik szerént a' 19 dik számú M. Kurírnak 300 dik lapján) Ha jövendőben még valamely más ország találna Helvétziához tsatóltatni, annak is Kántonokra lejendő osztattatása iránt, meg fognak a' szükséges rendelések tettetni.

II) Tit. *A Vallásról és Ekklesiái dolgokról* — A' Katholikusok és Reförmatusok Keresztényén Religiója, a' Helvetziai népnek és az ő Kormányozószékének Vallása; és ez, a' Státusnak különös védelme alá tartozik. Azonközben semmi más egyéb Istentisztelet' gyakorlása is nem tilalmaztatik a' Republikában. A' két Réligió között elő fordulható meg nem égyezhetést, a' Senátus végezi él. A' Konstituzió bátorságba helyeztetí az Ekklesiákat, az Ekklesiái gyülekezete- ket, és kegyes intézeteket, az ő javaiknak bizonyos bírása felöl. Az Ekklesiái rendtartásokat illető újításokra nézve, tsak a' Közönséges Kormányozószék tehet, a' papi fő Hivatallal égy- gyetértölög, határozást.

III) Tit. *A' Közönséges Kormányozás, és a' Kántonok magános Kormányozása alá tartozó tárgyakról*: — Az első alá tartoznak, az idegen országokat illető Diplomatikai vagy követségi tárgyak, a' reguláris és nemzeti katonaság; a' fő politzia, a' polgári és büntető igazság ki szolgáltatásra való figyelmezés, a' Státus költségeire kívántató adónak meg határozása, a' só, posták, bányák, pénz, kereskedés, a' közönséges tanulás módjára való ügyelés, 's egy nemzeti Üniversitásnak fel-állítása, &c. — A' Kántonok magános hatalma és kormányozása ki terjed, a' Közönséges Kormányozószék által ki szabattatott adónak fel szedésére, a' Kántonok szükségéire való költségnek meg határozására, az abban való belső politziára az igazság ki szolgáltatására való vigyazásra, a' Kánton jöszágaira, uradalmaira, tizedeire (dézsmára), 's egyéb jövedelmeire való figyelmezésre; továbbá az Istentiszteletre, magános nevelő há- zakra, 's egyéb e' féle a' Kánton határain bel- löl lévő intézetekre.

(Végezete a' jövő Kurirban következik.)

Frantzia Respublika.

A' Bresti hajós sereg az Anglus levelek 'szerént meg érkezett Sz. Domingóhoz, hanem a' *Moniteur* még semmit ki nem hirdetett felöle. — A' rébellió egészen el tsendesedett ezen szigeten, minekutánna Gen. Toussaint valami 2000 Feketéket agyon lövöldöztetett.

Guadaloupe szigetének állapota is tsendes lábra fog nem soká állani, ha tsak az Anglusok és Frantziák között a' mostani tsendesség meg nem változik; ott is hasonló képpen egy rabszolgából lett Generális a' rebellisek feje. A' neve *Pelage*; egy 30 esztendő fiatal. Eleinten sokáig *Martinique* szigeten egy gazdag aszszonyfágnál szolgáskodott, a' kitől még az előtt ki akarta magát váltani, minekelötte ezen szigetek a' Fr. revoluzió a' Szeretseneket közönségesen fel szabadtotta volna; hanem az aszszonya tellyességgel nem akarta magától el bocsátani, mert jó szolgálta volt. El kezdödvén a' Frantziák és az Anglusok között a' hadakozás, és ezek *Martinique* szigetét el foglalván, *Pelage* is hadi fogságra esett; az után egy Anglus hajón valahogy Brestbe vitetett, a' hol módot talált arra, hogy *Guadaloupe* szigetére, a' mellyet az Anglusok még meg nem vehettek volt, vagy leg alabb meg nem tarthattak, vissza utazzék. *Guadaloupe* szigeten magának sok barátokat szerzett, kiknek segedelmével *Martinique* szigetére, minekutánna ott is pártosokra tett volna szert, által ütött, hogy az Anglusokat onnét el kergesse; hanem, nem vihette véghez tzélozását, és az Anglusok *Martinique* szigeten mind azokat, a' kiket a' *Pelage* özsze esküdt társainak lenni találtak, rész szerént meg öldösték, rész szerént *Guadaloupe* szigetére által kergettek. Itt a' *Pelage* pártosai az ólta naponként sokasultak, annyira, hogy nem soká, a' Frantzia ország.

lőszéktől Generál Kapitány nevezett alatt oda küldetett Lacrosse nevű Biztost is, el kergetés.

Ettől a' Pelagétól, egy *Monneron* nevű Követ érkezett a' napokban Párisba az országlószékhez, olyan rendeléssel, hogy a' sziget állapotját, és a' Lacrosse magaviseletit is eléven színekkel fesse le az Első Konzúl előtt: hanem nem látzik, hogy igen nagy hitelt nyert volna előtte, mivelhogy a' Temple nevű fogházba zárattatott. — *Monneron* egy igen gazdagon rakott kereskedő hajóval jött el Guadeloupe szigetérol, a' mellyet a' maga tulajdonának adván ki, Rhe szigetéhez kötött ki velle. Az Országlószék azonközben addig is, míg valósággal ki tanulhatja a' hajónak's a' rajta lévő gazdaságoknak állapotját, a' maga gondviselése alá vétette azt.

A' Guadeloupei lakosok több egyéb pakétek között a' sziget történeteinek le irását is el küldötték az Első Konzúlhoz, mellyben a' Lacrosse magaviseletit állitják a' zenebona okának lenni. — A' Lacrosse elüzése után egy Kommissiót neveztek ki a' lakosok, a' melyre a' szigetnek polgári kormányozását, *Pelage* Generálisra pedig a' katonaság vezérlését bízták. Egyszersmind Dominika szigetére Követeket küldöttek által, és *Lescallier* polgárt, a' ki mint Préfektus éppen akkor érkezett volt Frantzia orizágból; hivatták, hogy mennyen által hozzájok, és a' sziget kormányozását vegye által. De nem írják, hogy *Lescallier* el fogadta volna kívánfágokat: kétség kívül az anya hazából varja a' további rendeléseket. A' Lacrosse el üzettetése főbb okának lenni azt mondják, hogy Guadelopére való érkezése után, *Pelage* Generáltól, a' ki akkor a' katonaság vezére volt, és nagy kedvességben volt, a' vezérféget el venni, és egy Frantzia tisztnak adni akarta. Végezetre fegyverre került a' per. *Pelage* 6000,

Lacrosse pedig csak 1500 emberrel álhatott ki: a' melyet ez látván, mint gyengébb Fél, alkudozásra akart Pelage Generállal lépni; hanem ez ötet az alatt meg fogatván, hajóra ültette, 's útnak indította, hogy mennyen a' merre tettik. — Ez röviden a' Guadaloupe béli zürzavarok históriája. — A' Monneron el indulásakor Lacrosse is Dominica szigetén tartózkodott, Lescalliernél: és ez, csak az alatt a' fel tétel alatt akart Guadaloupére által menni, ha véle együtt Lacrosse is vizsza menyen.

A' Moniteurben ilyen rendelkezéseket hirdettetett az Országglószék:

„1) Minekutánna itt a' temetési czeremoniák, oly véggel, hogy együgyübbé tétetődjenek, néhány esztendőig igen illetlenül gyakoroltattak volna: végezetre ezen vadságnak rútfágát magok az emberek önként kezdik lassan lassan által latni. A' Sequanai Departamentom Préfektus-sa tehát élvén ezen alkalmatossággal, közönségesé tétetteti, hogy Páris várossának kerületén kívül leg alább egy mértföld távolságra három temető helyek épittetnek: mindeniknek közepére egy gyászos szín (Castrum Doloris) állittatik fel; a' hol a' keservek a' holt testnek a' földbe való le tétettése előtt annak utolsó tiszteletet tehessenek. A' koporsót nem szabad ez után az embereknek magoknak vinni az után, hanem szekérbe tévén, lovakkal vitessék ki. A' temetése, uraknak szolgáknak, gazdagoknak szegényeknek, egy szóval mindeneknek egy forma legyen. A' szegények temetésire való költséget Páris városának kasszája adja; mások, fizetni tartoznak érte. A' Familiák el temettethetik halotjaikat a' magok költségeken tettések szerént is; de a' törvényekkel meg egygyező módon, és a' közönséges temetésért való taklát, tartoznak meg fizetni. Emlékeztető sirhalmakat, oszlopokat, 's egyéb

e' féle monumentumokat is szentelhet halottjának, 's emlékeztető irásokat tétethet azokra, ha kiknek tettik.

2) Champcenez nevü Hollándiai születésü aszszonyság, a' Pater Ur leánya, parantsolatot kapott a' Fő Politziától, hogy mennyen hazájába. A' határ szélekig politziai katonák által kísértetett el. — Damas aszszonyság is politziai katonáfg által kísértetett ki az országból, oly rendelkezés mellett, hogy utazzék el ki vándórlott férjéhez. Ezen két aszszonyságok hathatós levelezést folytattak a' haza ellenfégeivel. Champcenez aszszonyság Vaudreuil úrral, az úgy nevezett Dütheil Kommissiójának egyik tagjával levelezett. Damas aszszonyság, fokáig búvó helyet engedett magánál Hydének és Limoëlannak, a' kik a' 3-dik Nivosi történek által magokat meg ismértették. (Ezek akarták a' puszkaporos hordónak fellobban-tása által ki óltani Bonapartét). Azt érdemelte volna, hogy mint bomlottal, úgy bánnyanak, véle. Különös kegyelemből a' férjéhez küldötték, hogy ez tanítsa meg, ha lehet.“

* * *

Végezete az Olasz Respublika Konstituziójának.

Második Toldalék Titulus. Az Ekklesiái Intézetekről.

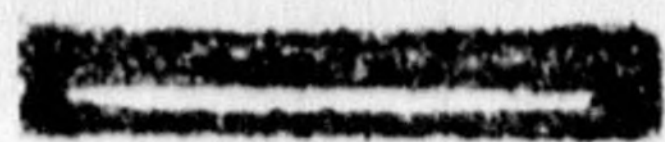
1) Tz. A' Püspöki megyéknek határaik semmi változást nem szenvednek: a' hol már valamely változás esett is rajtok, helyre állittatnak, a' Sz. Székkal lejendő égygyetértés szerént. — 2) Tz. Minden megyének kell lenni Káptalannyának, mellynék helyye a' fő városban, vagy a' Püspöki Ekklesiában leszen, és illendő jövedelem rendeltenik hozzá. — 3) Tz. A' Káptalanok birto-kai és egyéb el nem adattatott javaik, a' mellyek

vagy egészben vagy rész szerént el foglaltattak volt, a' Püspökök, Káptalanok, és Plébánusok számára tartattak meg: az ő árkívumaik és minden irásaik, a' mellyek még meg lévő jószágaikat és hivataljaikat illetik, nekik vissza adattatnak. — 4) Tz. Minden Püspöki Templomhoz vagy Ekklesiához kell tartozni, Fábrika nevezet alatt, egy bizonyos summából álló fundusnak, a' melly azon Templomhoz tartozó költségekre, újításaira, 's az Isten tisztelet ki szolgáltatásához kívánatos egyéb költségekre leszen határozatva. — 5) Tz. Minden Püspöki megyében kell egy Püspöki Szémináriumnak lenni, illendő jövedelemmel, a' papságra készülőknek neveltetésére, a' kik az Ekklesiái törvények rendtartása szerént, a' Püspök kormányozása alá tartoznak. — 6) Tz. A' Püspökök, Káptalanok, Szémináriumok, és Fabrikák költségére rendeltetett jószágoknak, három hónapok alatt ki kell határozatni. — 7) Tz. Az egygyütt való evés intézeteit, az ispotályokat, a' könyörülő házakat, és egyéb kegyes fundátziókat, egy úgy nevezett Közönséges jó tételre ügyelő Tanács kormányozza, a' mellynek szükségesképpen a' Püspök az előülője, mindenkor, mikor azon fundátzióknak ő a' fel állítója; egyébkor mindenkor taga azon Tanácsnak. — 8) Tz. A' Püspökök, Káptalanok, Szémináriumok, és Fabrikáik számára a' törvény által ki neveztetendő jószágok, többé sem el nem idegeníthetnek, sem sequestrum alá nem tételődhetnek; a' most ezen Papi Gyülekezetek és Plébánusok birtokaikban lévő jószágok el nem adattathatnak: az el töröltetett gyülekezetek' életben lévő tagjaiknak penziójik, fogyatkozás nélkül ki járnak.

Harmadik Toldalék Titulus. A' Papi Fenyíték-ről.

1) Tz. A' Püspökök Kantzelláriáji és Arkhi-

vumaik meg tartatnak. Az ő Institutumjaik 's Fenyítékjeik réguláinak megtartatása végett szükséges Papi = tisztviselek, a' kik olyan tzélal állittattak vólt fel, hogy a' Papságot a' jobbító és az Anyaszentegyház törvényei által meg határozott büntetések alá vessék: ezen hivataljokat gyakorolni fogják. — 2) Tz. A' Püspök penitentiázó árestomba küldheti ez vagy amaz Semináriumba vagy Klastromba, a' hibázó papi személyt. Ha nagy a' bűn, megfolythatja a' bűnöst papi hivatalának folytatásától, és benn tartóztatathatja fizetését, olyan véggel, hogy annak adassa, a' ki az alatt (*interim*) annak hivatalát folytatja. Ha a' bűnös nem akar engedelmeskedni: a' Püspök kívánhat külső erőt. — 3) Tz. Ha valamely Papi személy hivatalának folytatásában a' közönséges tsendességet valami módon meg háborítja: a' Püspök meg parantsólhatja néki, hogy többször azt ne tselekedje: ha nem engedelmeskedik, a' rendes külső erő által lehet kényszeríteni. — 4) Tz. Ha valamely Papi személynek bűnös tselekedete, gyalázatra szolgáló vagy testi büntetést kíván, a' Sententzia a' Püspök eleibe terjesztetik, a' ki a' büntetésnek bé töltettedése előtt mindent meg tehet, a' mit az Anyaszentegyház törvényei hasonló esetben meg határozta. — 5) Tz. A' Papi rend minden katonai szolgálat alól ki vétettetik. — 6) Tz. Minden, a' mi közönségesen a' jó erköltsöt meg vesztegetheti, 's a' vallást és annak szolgait meg alacsonyithatja, tilalmaztatik. — 7) Tz. A' Plébánust semmi féle Elöljárók Tanácsa, nem kényszeritheti arra, hogy olyan házassulandó párt öfzse adjon, a' melly ellen az Anyaszentegyház törvényeiben akadály találtatik.

* * *

Ez az egész Konstitutió, a' M. Kurirnak az

idén ki jött 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22 és 23-dik darabjaiban találhatók. A' VIII-dik Titulus alatt a' 43-dik cikkelyben, ezen ki fejezést, és egy *Törvényhozó Tanácsra bizattatik*, így kell megjobbítani, és *Országglószék Tanácsosaira* (Legislativum Consiliumra) bizattatik. — Mit különbözőzenek ezek, mind a' Status-Tanácsosoktól, mind a' Törvényhozó Gyűléstől, az egész Konstitúciónak el olvasásából, 's megfontolálából láthatni által. — A' III-dik Titulus alatt a' 16-dik cikkelyben, ezen szót: *Status Konzúlja*, így kell olvasni, *Status-Konzúlta*, vagy *Status-Tanács*.

Elegyes Apróságok.

A' Frantziák a' Rénus bal mejékein egy új erősségekből álló határlántznak építéséhez akartának fogni; nevezetesen Bonnból, legelső rangú várat akartak haladék nélkül formálni: hanem új tudósítások szerént el halasztották plánumjoknak végre hajtását, mint hallatik azért, hogy két Hatalmasságok proteftáltak a' dolog ellen.

Némely külföldi levelék szerént a' Frantzia országglószék hathatós nyilatkozatást terjesztetett a' Török udvar eleibe azért hogy az Anglusok, mint a' környülállásokból láttzik, meg akarnak maradni Alexandriában. Hogy az Anglus fegyveres nép, még, a' Törököknek nem csak által nem adta Alexandriát, hanem közelébről még azt is megtiltotta, hogy oda egy Török is bé ne menjen, ezt a' legújabb Konstantzinápolyi levelek írják. — A' Frantzia országglószék pedig ugyan ezen levelek szerént a' Fekete tenger partjainak valamely szegeletin kíván egy olyan helyet, a' hol kereskedését meg fészkelhesse.

Párisban a' múlt hólnapban 85 különböző külföldféle új könyvek jöttek ki, u. m. — 18 Rómánok, 6 verses könyvek, 5 úttazók, 3 természete-

ti Históriák, 's Litterátúrák, 6 Élet le irás, 3 mesterséges tudomány, 1 Közönséges História, 1 Komédiái munka, 1 Mezei Gazdaság, 2 Mathéſis, 3 Törvényes könyv, 6 Orvosi tudomány, 3 Grammatika, 2 Földleírás, 3 Fizika, 2 Mineralogia, 3 Politikai Gazdaság, 1 kereskedés, 1 Filozófia, 1 Erköltſi tudomány, 2 Vallás tudomány, 6 Filologia, 1 Politika, és a' régi munkáknak 4 kiadása. Ezen 85 új könyvek között, 6 német nyelvből, 1 Hollánusból, 1 pedig Anglusból van fordítva.

A' múlt télen egy hideg napon egy Ó = hitű Pap, feleségével és kis gyermekével egygyütt valamelly templom szentelési ünnepről szánonn utazván haza felé, két éhes farkasok meg támadták. Nem tudván a' Pap a' meg menekedésre egyéb módot, hogy a' maga és felesége életét meg tarthassa, kis gyermekét akarta fel áldozni. Ki akarta szegént vetni, úgy gondolkozván, hogy míg a' farkasok azzal bajlódnak, ő addig a' lovakat jól meg fogja hajtani. Az aszszony ellenben telyefféggel nem akart meg válni a' gyermektől. Midőn öszve veszvén felette, a' szekérben dulakodtak vólna, a' Pap ki bukkan a' szánból, a' kire a' farkasok egyszeriben rá esvén, az aszszony és a' kis gyermek meg menekedtek. A' dolog Napkeleti Gallitziában történt, mint közönséges leveleink írják.

Magyar Ország.

Német = Gurabból, Mart. 8 dikén. — Édes Hazánknak a' Dunán ide való részében találkozó Evangélika Eklézsiáknak Püspöke (Superintendentense) Fő Fő Tiszt. *Torkos Mihály* Úr, az időből az örökévalóságba költözött az el múlt 1801 esztendőnek Augusztus 24-ik napján. Tellyes élete napjainak esztendei, hetvenkilentzre mentek. A' Prédikátori szent hivatalban 50 egész esztendőket, mindenkor ugyan azon egy helyben, t. i, Mo-

dor királyi Szabad városában el töltvén, a' vén-
ségnek terhe miatt, azt 1798. le tette, hanem a'
Superintendenléget életének végéig meg tartotta,
a' mellyet 41. esztendőig viselt, és azon időnek
le folyása alatt a' Prédikátori Tifztségre 123 sze-
mélyeket szentelt fel. Már most halála által a'
Superintendenlég üressen maradván, szükségeské-
pen más érdemeszemélynek abba való helyhez teté-
séről kellett gondolkozni — mire nézve ennek a'
folyó esztendőnek Januárus 12 ik napján, Pofony
városába gyülekezvén a' Dunán ide való kerület-
ben találkozó Esperestlégeknek Papi és világi
küldöttyei, a' Lelki Pásztoroknak és az Ekléziák-
nak vótumjaik többségéhez képest, a' Tisztelendő
Tudós négy kandidátusok között, ama mindjám-
bor szívűségérűi, mind széles tudományárúl, mind
pedig érdemeiről esméretes Tiszt. Tud. *Crudi Dá-
niel* Urnak, a' Pofonyi Evangelika Eklézsia' egy-
gyik lelki Pásztorának vállaira szállott ez az Egy-
házi Méltóság, avagy minálunk inkább munkás-
ság. A' Püspököknek Fejedelme menyből adjon
nékie ahhoz erőt, egésséget.

Biharból, Febr. 20 dikén. — Követém a' Doct
Zsóldos Úr' példáját, (lásd a' Kurír minapi leve-
lét a' 189 old.) 's Csokonai Urnak Földit keser-
gő ódájára azt jegyzem meg, hogy ott a' babér
szónak éppen nem vala helye. Ezt a' rút szót
Földi hozta bé a' Szépség' szavai közzé. Elakad-
ván tudnillik azon, hogy a' laurust a' hederától
megkülömböztetni nem tudta (mert e' kettőt, no-
ha az egyike fa, a' másika csemete, siető író-
ink borostyánnak nevezgették) 's a' maga etymo-
logiai elborúlásaiban azt vévén észre, hogy a'
borostyán szó' első három betűje jól illik a' Bac-
chusnak és Kómusznak szentelt hederá' ideájához,
a' hederát borostyánnak hagyta, a' laurust pedig,
a' kouyhák' Lexicona szerint, babérnak nevezte

el. Tudni kellett vala Földinek, hogy a' *borostyán* szót nem a' *bortól* vettük, hanem a' tótok' *bres-tyándtól*, (tótúl is *laurust* teszen) 's érzeni, hogy a' patikai büzü *babér* kedvetlen lesz a' Múzsák-
nak. A' *hedera*' neve magyarul *repkény*, és azt e' név alatt esméri (úgy tudom azt Közép. Ajtai Botanicus Benkő József Úrnak leveléből) az egész Erdély' köznépe. E' szerint a' *lauruson* bizvást megmaradhat az ötlet illető régi *borostyán* név továbbá is. A' *babérból* fűzzenek a' *Cátiusoknak* kolzorút a' megharagított Múzsák, 's mind azok-
nak, a' kik ezután versben e' csúf szóval élni mé-
részlének! —

Cs... .. Cz

* * *

Erdély Ország

Kolozvár 1. Mártz. 1802. — Mivel ti is be-
nünket Fársángi újfággal gyakran gyönyörködtet-
tek, azért én is titeket, mint földienket egy szép
ritka Ujfággal érzékenyítlek. — Ezekben a' napok-
ban a' többi között egy Méltóságos pár, az Er-
délyi Fejedelemségben, a' nevelésnek, és minden tö-
kéletességnek remek munkája, tudniillik, ama
nagy érdemű, és nagy lelki mind a' két Hazában
nevezetes Nagyságos Brányitskai B. Josika Antal
Úrnak, Nemes Vármegyénk Fő - Ispányának, és
Universitásunk Fő Direktorának legkedvebb egyet-
len egy fia, Nagy Tudományú Báró Josika Já-
nos Ur, ugyan Nemes Vármegyénk Notarius és
ama jeles törfökös régi Nagy Keresztúzi Gróf
Csáki Familiából született valóságos Rosa Kis-
Afzszony Mátkájának kéz fogását olly nagy ör-
vendetes pompával tartottuk, hogy közel 400
Kegyelmes, és Méltóságos Uri Familiákból álló
fényes Tábla - Vatsora, és igen vig bál dízesi-

tette ezen ritka páru kéz - fogást. A' hol is hevenyibe egy Poëta ezt a' pár verset mondá:

Pallás, Themis, Nymfa, Músa,
 Örvénd néked Rósika!
 Kinek szive szép virtusa
 Lántzán füg már Jósika.

Jelentés.

Az 1795 - dik esztendőben kiadott *nevezetesebb Europái Országok leírásának* II. dik Részze, mely Pruszziát, Német Országot átaljában, az Ausztriai (Német és Gallitziai) tartományokat, Magyar Országot, a' Török Birodalmat, Nápolyt és Szitziliát, Spanyol Országot és Portugáliát magában foglalja, kevés idő múlva lájto alá adódik; a' kiknek annak meg ízerzésére kedvek léfzen 1 fl. 30 xral reá prænumeralhatnak; utóbb az árra hihetöképen 2 frt. lesz. Kérettetnek ezen előfizetésnek béfzedésére minden barátjai a' Magyar Litteraturának, 's a' kiadónak hálaadatossá gára bizonyosan számot tarthatnak, valamit a' 11 - dik Exemplárt is ingyen fogják venni. A' következőket pedig különösen, az Erd. Olv. közönség előtt meg kérni merészjeljük. Bétsben a' Magyar Ujfágoknak kiadóit, Debretzenben Széplaky Prof. és Sz. Györgyi O. Dokt. Györött az irón kívül Müller könyvár. Kassán T. Kováts Pred. Késmarkon Potkonitzky Prof. Keszthelyen Direkt. Asbóth. Komáromban T. Nagy Préd. Köszegen T. Seybold Tan. Nagy Körösön Prof. Kováts. Pápán Dokt. Zsoldos, és könyvk. Zsoldos. Pesten Prof. Schedius és Kilián, Weingand, és Kis könyvár. Pozsonyban Fábri Prof. és Weber könyvár. Sáros Patakon Szabó Prof. Selymetzen Járossy Prof. Sopronyban Prof. Rajts és Halafy;

N. Varadon Prof. Faber; Veszprémben Fisc. Takáts, és Pred. T. Tatay; Erdélyben Kir. Tanácsos Aranka és Hochmeister könyváros Úrakat.

Kérettetnek egyúzersmind mind azok a' kiknél ezen munkának I. ső Részéből eladás véget nyomtatványok voltak, 's még végző szamvetés-re az Iróval nem léptek méltóztassanak a' még nálók lévő árrát az eladott nyomtatványoknak béküldeni, és minden esetre tudtára adni mennyi legyen még nálók az eladásra készen. Kérünk pedig mindeneket, a' kiket ezen dolog illet, méltóztassanak mind az előre fizetett pénzt, mind az első részből el költ és meg lévő nyomtatványoknak számát hozzánk az épen bé állandó Aprilis hónapnak végéig ide Györbe bé küldeni.

Ha valaki hazánknak Nagy Erdemű Tudósai között, kivált Magyar Országának le irását tudósításával tökéletesebbé tenni kész volna, közönettel fognók közléseit venni 's a' mennyire tsak lehetséges, haszonra fordítani, ha felettebb későn nem érkeznének hozzánk. — Györben, Martz. 13-dikén 1802.

Németh László, Prof.

Jegyzés.

A' Magy. Kurirnak Martzius 12-ikén költ 21-ik darabjának végén lévő Deák verseknek nyomtatásában két hiba esett, úgymint, az 5-ik versben *redit* helyett *cedit*; az utolsó versben *evadás* helyett *evadat* nyomtatódott.

Hasonló képpen a' közelébb költ 22-dik Kurir első lapján alólról fel felé számlálván, a' 4-dik sorban, ezen szót, *Bétsi*, ki kell hagyni.

P. D.

